

České kořeny bulharské matematiky

Vzpomínky na nesmrtelného slávíka Pootavského

In: Martina Bečvářová (author): České kořeny bulharské matematiky. (Czech). Praha: Matfyzpress, 2009. pp. 342–344.

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/400956>

Terms of use:

© Bečvářová, Martina

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Vzpomínky na nesmrtelného slavíka Pootavského.

I.

Stál jsem na píseckém hřbitově u hrobu svého dobrodince zadumán, nevíšimaje si ničehož a domnívaje se, že jsem tam sám. Bylo to záhy z rána. Najednou jsem ale osloven: „Co tady děláte pane kollego?“ Předě mnou stojí starý můj učitel – „nesmrtelný slavík pootavský“ – Hejduk. Podává mi ruku, tiskne tu moji vřele a druhou ji hladí. „Tak zase jste se podíval na své rodiště! Vaši učitelé ale umírají – jeden po druhém. Stárneme!“

„Máte snad zde, pane školní rado, též někoho?“ ptám se neopatrně. „Mám, ach, mám“ zazněla trpká odpověď. „Pojďte, pojďte!“ Nedaleko zastavili jsme se u hrobečku pečlivě upraveného a čerstvým kvítím pospaného.

„Zde leží ta moje radost, to moje potěšení – ta moje Lily“.

Vyhrkly slzy starému mistru, ke kterým se pojily i moje. Uchopil mne zase za ruku, tiskl a hladil ji znova, – zdálo se mi, že jsou mu milé ty moje slzy – že mu rozumím.

Na to vedl mne ku hrobům mých učitelů: Bílýho, Sudy, Maxa a Šebele. „Za chvílku tu máte Frantíka“, (rozuměj býv. řiditele reálky Frant. Tonnera). „Ten nevynechá; v zimě v létě navštěvuje hroby svých milých“.

Vraceli jsme se. Bylo mi vypravovati mistrovi o Bulharsku. „Co pozorují, že jste mateřštinu nezapoměl a velmi správně mluvíte. Domníval jsem se, že po tak drahé době česky jste zapoměl. Tak, tak!“

Přešli jsme most. U parku najednou to s ním šklublo: „Tak servus, servus, na shledanou! Potěšíte mne, když mne navštívíte“ a zmizel.

II.

Když jsem byl v Římě v kostele „St. Pietro in Vincoli“ dlouho stál jsem před sochou Mojžíše – díla Michel Angelova. Tu vzpomněl jsem si na Heyduka, jak svého času nám Mojžíše ukazoval, na jeho vzácnosti poukazoval a o samém mistru – sochaři se rozpovídal. Vzpomínal jsem si též, jak potom do tohoto patrona Izraele jsem se „spustil“.

Stínoval jsem právě hlavu, když si ke mne profesor Heyduk přisedl, aby moji práci přehlédl a opravil. Pečlivě jsem skrýval okraj Mojžíše, kdež jsem mezi kreslením se pokoušel – jak to už v tom mládí bývá – dělati verše. Profesor odtáhl papír a četl:

U potoka roste bedrník,
tam si usedl starý dráteník,
dlouhý vlas mu splývá

.....

Na to Heyduk si podepřel hlavu o levou ruku, pohlédl dobrácky na mne, usmál se a pravil: „Neztrácejte čas s tím rýmováním, básník z Vás nebude, hleďte si své deskriptivy!“

To mě stačilo! Pochoval jsem tak – svoje verše!

Mistra Heyduka to ale těšilo, že jsem si na něho vzpoměl a jemu z Říma od hrobky Julia II. poslal pohlednici.

III.

Heyduk byl naším třídním. Naše třída byla v „reálce“ v přízemí na levo u vchodu. Někdy, když byly dvěře školy ještě zavřeny, mnohý z nás oknem vlezl do třídy. To zpozoroval jednoho dne náš laborant fyziky, pan Herman, a ještě za tepla to „donesl“ kolem jdoucímu profesorovi Heydukovi. Ten rozloben vlétl do třídy.

„To už člověk ani po náměstí jíti nesmí, aby neslyšel stezky na Vás – kluci! Který pak to byl, který místo bránou lezl oknem do třídy? Styďte se! Kdo to byl, ať se hlásí.“

Vystoupil z řad našich spolužák Š., jenž dosti hezky kreslil. „Tak, on je ten panáček?! Proč do školy šel oknem?“ „Odpusťte, Vašnosti zkoušel jsem, zda-li se vyšvihnu do okna, a to se mi povedlo.“ Usmál se mistr: „Tak, tak, – tělocvik! Za to bude, holečku – karcer – bez porady! – v neděli po mši svaté – dvě hodiny! Rozuměl, panáček? Já přijdu a dám mu práci.“

„Tak když jsem mezi Vámi – nezbedové – poslouchajte! Mnoho stezků jsem slyšel na vás v poslední poradě, až jsem se musel stydět za takovou třídu. Běháte prý za holkama, chodíte s nimi po náměstí, kouříte, také prý si zabrousíte do hospody! Chraňte se přede mnou, och čeládko zlá. Uvidím-li někoho, že má ten myší ocas v hubě a že kazí ten krásný lesní vzduch, co tady dýšeme, tak mu ho vytrhnu a bez milosti mu naflákám. Do hospody – ať mi se žádný neopováží!“

Jednou po takové měsíční poradě, když nám důkladně „vycinkal“, ptal jsem se profesora D., u kterého jsem bydlel, zda-li je to skutečně pravda, že ta naše třída je ta nejhorší. „Co Vás to napadá! Ten nedá dopustit na svou třídu a je s to vyškřábat oči každému, kdo by si dovolil nějakou poznámku o jeho třídě.“

Od té doby jsme ho měli ještě radši. Byl to dobrák!

IV.

Heyduk byl krásný člověk, štíhlý, vysoký a hezky se oblékal – byl vždy jako ze „žurnálu“.

Vyučoval kreslení a krasopisu. K ruce mu vydržovala slavná městská rada assistenta pana Šebelu, akademického malíře. Byla na to písecká obec hrdá, že má na své reálce, kterou vydržovala, tak znamenitou sílu jako byl náš mistr Heyduk.

Heyduk si dával záležeti na své kreslírně, kde měl hezké sádrové odlitky různých dob a různých umělců, které lahodně uměl seřadit, tak že dělaly „efekt“, když člověk do kreslírny vstoupil. Nerad viděl, když jsme mu odstrčili stranou nějakou tu Venuši, která nám klukům byla v cestě, když jsme se po kreslírně honili nebo dopadníky potýkali. Tu vždy se hrozně zlobil a proto obvykle sám kreslírnu otvíral a nás tam jako do „svatyně“ pouštěl.

Potom teprve svým elegantním chodem se bral ku katedře, která trůnila na vysokém podiu. Po několika stupních vystoupil „na Parnas“ – v prostředku podia se zastavil, obzíral krajiny na vše strany, usedl ku katedře, zapsal svým krásným písmem nepřítomné a potom oddal se buď básnění, nebo kreslení.

Prací kaligrafických a uměleckých měl během roku dosti. Často dělal „diplomy“ pro některého člena sboru ostrostřelců, tak zvaných „šorfšiců“, když měl být povýšen na „majora“. Dával si na tom záležeti. Krásně psal, velmi hezky kreslil pérem. Byl takový diplom skutečně umělecky proveden. Měl s toho též radost, když my – kluci – jsme mu to pochválili.

„To se bude pan zlatník Weber pyšnit, že mu český básník a umělec – jako je pan profesor – provedl takový diplom“. To mu lichotilo; tu slezl se „svého Parnasu“, sestoupil mezi nás „smrtné“, počal opravovat a se rozpovídal. Tu otevíral nám svou něžnou duši.

Skorem vždy, když jsme měli kreslení, Heyduk básnil. To si nás nevšímal. Pan Šebele za velkého ticha jako v kostele chodil od žáka k žáku. Pohlédl na model, několika čarami udělal neb opravil konturu, vystínoval nám některou těžkou část a my potom – „mazali“.

Když byl Heyduk v náladě, tak psal o překot, při tom prstem levé ruky si skandoval.

Těžko ale, když mu to nešlo! Tu slyšel každý sebe menší náš pohyb, stával se nervosním – a nastávaly tak zvané „výstupy“.

Nejvíce měl nabroušeno na spolužáka Hödla. Počal: „Hödl, co tam děláte?“ „Prosím, Vašnosti – nic!“ – „To jsem věděl – kluku jeden!“ – „Ale Vašnosti, já tady kreslím!“ – „Právě, protože nic neděláš, dělám Ti poznámku – nezbedo!“ „Vždyť tady kreslím, jako mourovatý.“ To profesora „dožralo“, seskočil s podia, bral se rychlým krokem k Hödlovi, který seděl v poslední lavici. „Vždyť jsem to věděl, že nic neděláš“. „Tohle všechno jsem dnes udělal – pan Šebele Vám to dosvědčí!“ To pomohlo. Bylo po výstupu. Heyduk na chvíli odskočil, aby přivedl Frantíka, aby viděl, jak kreslíme, nebo si mu postěžoval, že „Hödl nic nedělá“.